

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาวะปัจจุบันสังคมไทยได้รับผลกระทบจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ตามกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ซึ่งส่งผลให้การดำรงชีวิตอยู่ของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไป ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นเข้ามามีอิทธิพลในบทบาทหน้าที่การงาน และคุณภาพชีวิตในการทำงานมากขึ้น การทำงานมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ เพราะการทำงานเป็นแหล่งที่มาของรายได้อันจะนำมาซึ่งอาหาร สินค้า และบริการที่มนุษย์ใช้เป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต นอกจากนั้น การทำงานยังเป็นการกำหนดตำแหน่งและบทบาทของบุคคลในสังคม รวมทั้งให้ประสบการณ์ที่มีคุณค่าแก่ชีวิตอีกด้วย ในปัจจุบันนักวิชาการผู้นำสหภาพแรงงานผู้บริหารและบุคลากรของรัฐได้หันมาเอาใจใส่ต่อชีวิตในการทำงานหรือสภาพแวดล้อมในการทำงานมากขึ้น ซึ่งประเด็นของความสนใจเหล่านี้ปัจจุบันเรียกว่า คุณภาพชีวิตในการทำงาน (Quality of Work Life) การที่คนจะดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพหรือมีคุณภาพชีวิตในการทำงานนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีชีวิตการทำงานที่มีคุณภาพด้วย ซึ่งคุณภาพชีวิตในการทำงานนับได้ว่าเป็นส่วนที่ส่งเสริมเกื้อหนุนให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น การพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุณภาพชีวิตในการทำงานเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนาควบคู่กันไป (ทองศรี คำภู ณ อยุธยา, ชาดิชาย ณ เชียงใหม่ และเจิมจันทร์ ทองวิวัฒน์, 2547, หน้า 26)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาข้าราชการตำรวจในการที่จะทำให้มีมาตรฐานในการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น เห็นได้จากแผนสำนักงานตำรวจแห่งชาติแม่บทฉบับที่ 4 พ.ศ. 2545 - พ.ศ. 2549 มีแนวทางการดำเนินงานที่จะพัฒนาค่าตอบแทนที่ข้าราชการได้รับและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับตำแหน่งตามลักษณะคุณภาพของงานรวมทั้งมีการส่งเสริมสนับสนุนเปิดโอกาสให้ข้าราชการตำรวจ ได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถในแต่ละวิชาได้อย่างกว้างขวางทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองให้มากยิ่งขึ้น ทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังวางแนวทางที่จะจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ขั้นพื้นฐาน และที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานทุกประเภทให้ข้าราชการตำรวจและครอบครัวได้รับด้วยความรวดเร็วเสมอภาค

เป็นธรรม เพียงพอ เหมาะสมกับการกิจ หน้าที่และความเสี่ยง ตลอดจนพัฒนาการของสวัสดิการในรูปแบบใหม่ตามศักยภาพของหน่วยงาน สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจของข้าราชการตำรวจ (แผนสำนักงานตำรวจแห่งชาติแม่บทฉบับที่ 4 พ.ศ. 2545 - พ.ศ. 2549)

จากภารกิจและหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ได้บ่งบอกถึงความสำคัญของหน่วยงานซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมสนับสนุนให้ภารกิจต่าง ๆ ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติสำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม ดังนั้นข้าราชการตำรวจ จึงควรเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพชีวิตในการทำงานอยู่ในระดับที่สามารถทำให้หน่วยงานบรรลุภารกิจต่าง ๆ ได้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการตำรวจในโอกาสที่เหมาะสมต่อไป

ปัญหาการวิจัย

1. ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี มีคุณภาพชีวิตในการทำงานอยู่ในระดับใด
2. ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ที่มีอายุ ชั้นยศ ระยะเวลาในการรับราชการ ต่างกันมีคุณภาพชีวิตในการทำงานแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามอายุ ชั้นยศ ระยะเวลาในการรับราชการ

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา: การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1. อายุ

2. ชัยยศ

3. ระยะเวลาในการรับราชการ

ตัวแปรตาม ได้กำหนดตัวแปรตามจากแนวคิดของวอลตัน ซึ่งแบ่งคุณภาพชีวิตในการทำงาน แบ่งออกเป็น 8 ด้าน

1. ด้านค่าตอบแทนที่ยุติธรรม
2. ด้านสภาพการทำงานที่มีความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ
3. ด้านความก้าวหน้า และความมั่นคงในการทำงาน
4. ด้านโอกาสพัฒนาศักยภาพของตนเอง
5. ด้านการทำงานร่วมกันและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น
6. ด้านสิทธิส่วนบุคคล
7. ด้านสมดุลแห่งชีวิต
8. ด้านความเป็นประโยชน์ต่อสังคม

ขอบเขตด้านพื้นที่: การวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 ซึ่งมียศตั้งแต่สิบตำรวจตรี ถึง ดาบตำรวจ จำนวนรวมทั้งสิ้น 112 นาย (สถานีตำรวจโป่งน้ำร้อน, 2554)

ขอบเขตด้านระยะเวลา: ในการวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัย และเก็บข้อมูลในช่วงเดือนกันยายน พ.ศ. 2554 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2555

นิยามศัพท์เฉพาะ

คุณภาพชีวิตในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ที่มีต่อการงานทั้งในด้านค่าตอบแทนที่ได้รับ ความปลอดภัยในการทำงาน โอกาสความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การพัฒนาศักยภาพของตนเอง ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น สิทธิส่วนบุคคล สมดุลแห่งชีวิต และความเป็นประโยชน์ต่อสังคม

ค่าตอบแทนที่ยุติธรรม หมายถึง ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี มีความรู้สึกพึงพอใจต่อผลประโยชน์ตอบแทนจากการงานที่ได้รับซึ่งเพียงพอต่อสภาพการดำเนินชีวิตในปัจจุบันและมีความสุข

สภาพการทำงานที่มีความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี มีความรู้สึกพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในการทำงาน เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานและมีความปลอดภัยในการทำงาน

ความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน หมายถึง ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี มีความรู้สึกเชื่อมั่นต่อความเป็นไปได้ที่จะได้รับการเลื่อนชั้นยศ ตำแหน่งที่สูงขึ้น และมีความมั่นคงในงาน

โอกาสพัฒนาศักยภาพของตนเอง หมายถึง การเปิดโอกาสให้ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี มีโอกาสทำงานอย่างเต็มความสามารถ ตลอดจนเพิ่มพูนความรู้และเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงาน

การทำงานร่วมกันและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น หมายถึง ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี มีความรู้สึกว่ามีโอกาสสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น การเข้ากันได้และเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน บรรยากาศในการทำงานที่เป็นมิตรมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

สิทธิส่วนบุคคล หมายถึง ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี มีความรู้สึกพอใจในการทำงานตามนโยบายที่วางไว้ มีการยอมรับเคารพในศักดิ์ศรี มีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและผู้บังคับบัญชายอมรับฟังความคิดเห็น

สมดุลแห่งชีวิต หมายถึง ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี มีความรู้สึกพึงพอใจต่อช่วงเวลาการทำงานกับช่วงเวลาที่ได้อ่อนคลายจากการทำงาน โดยใช้เวลาเป็นส่วนตัวกับครอบครัว สังคมและตนเอง โดยที่ไม่ต้องวิตกกังวลจากงาน

ความเป็นประโยชน์ต่อสังคม หมายถึง ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี มีความรู้สึกพึงพอใจในการทำงานของตนเอง มีส่วนรับผิดชอบต่อสังคมเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม การให้ความร่วมมือกับชุมชนหรือสังคมหรือหน่วยงานอื่นในการทำกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ ซึ่งจะทำให้มีความภูมิใจในอาชีพข้าราชการตำรวจ

อายุ หมายถึง ระยะเวลา นับตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบัน โดยนับอายุเต็มปีบริบูรณ์

ชั้นยศ หมายถึง ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ที่มียศตั้งแต่ สิบตำรวจตรี ถึง คาบตำรวจ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานีตำรวจโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

ระยะเวลาในการรับราชการ หมายถึง เริ่มตั้งแต่ที่ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ได้รับการบรรจุจนถึงปัจจุบัน

การรับรู้ต่อรูปแบบการบริหาร หมายถึง การรับรู้ของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ที่มีต่อระบบการบริหารองค์กร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี
2. สามารถนำผลการศึกษาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงาน ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ให้มีประสิทธิภาพ เพิ่มขีดความสามารถและเพื่อยกระดับความเป็นมาตรฐานเดียวกันในหน่วยของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ